

Dokumentstatus

Fastställd

Vårt tjänsteställe, handläggare

GD-stab

Patrik Olofsson

Diarienummer/beteckning

MPF/2025:252

Ert tjänsteställe, handläggare

Ju-dep, Grundlagsenheten

Henrik Starfelt

Ökad insyn i politiska processer (SOU 2025:52), Ju2025/01117

Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) uppdrag är att identifiera, analysera och kunna lämna stöd i bemötandet av otillbörlig informationspåverkan och annan vilseledande information som riktas mot Sverige eller svenska intressen. MPF har inte i uppdrag att granska och bemöta inhemsk (svensk) informationspåverkan. Däremot har MPF uppdraget att värna det öppna och demokratiska samhället och den fria åsiktsbildningen. MPF begränsar sitt remissvar till det som avser utländsk påverkan men problematiserar övergripande förslag som kan komma att påverka den fria åsiktsbildningen.

Förbud mot utländska bidrag

MPF tillstyrker förslaget om förbud mot utländska bidrag. I enlighet med vad kommittén skriver har problematiken med utländsk påverkan på nationella beslutsprocesser uppmärksamats sedan länge. MPF bedömer att utländsk påverkan på sådana beslutsprocesser ökar med tiden givet omvärldsläget och den snabba teknikutvecklingen. Utredningen påpekar att Sverige är ett av relativt få länder i världen som saknar reglering om förbud eller begränsningar för partier att ta emot utländska bidrag. Alla nordiska länder utom Sverige har ett förbud eller begränsningar för partier att ta emot utländska bidrag. Det ska inte vara möjligt för utländska stater eller andra aktörer att påverka svenska politiska val eller politisk opinionsbildning på ett otillbörligt eller dolt sätt. MPF anser dock att det inte är tillräckligt tydligt hur tillsyn och kontroll ska kunna genomföras för att säkerställa regleringens syfte och mål. Detta bör bli föremål för den utvärdering som aviseras i betänkandet och som ska genomföras när förslagen varit i kraft en tid.

Den fria åsiktsbildningen

MPF konstaterar att det är svåra frågor och gränsdragningsproblem som kommittén har haft att behandla. MPF har uppdraget att värna det öppna och demokratiska samhället och den fria åsiktsbildningen. Förslag som riskerar att begränsa den fria åsiktsbildningen och hindra det öppna och demokratiska samhället bör fattas med stor försiktighet. Syftet med förslagen som lämnas är att stärka öppenheten i politiska beslutsprocesser, bidra till ökad tillit i de politiska systemen och förebygga korruption. Detta är vällovliga syften.

MPF noterar dock, vilket framgår av utredningsdirektivet, att i anslutning till införandet av den första insynslagen framhöll Lagrådet att förslagets förenlighet med förbudet mot åsiktsregistrering närmade sig regeringsformens gränser. Motsvarande bedömningar gjordes också i anslutning till den nya insynslagen. I och med att förslagen i betänkandet är att betrakta som en skärpning av den nuvarande

insynslagen är det rimligt att anta att regeringsformens gränser kan riskera att passeras med avseende på åsiktsregistrering. MPF noterar vidare att Statskontoret (se. prop. 2013/14:70) vid införandet av den förra lagen (2014:105) om insyn i finansiering av partier ifrågasatte om de förslag som lämnas är förenliga med grundlagens intentioner i fråga om det absoluta skyddet mot åsiktsregistrering. MPF vill med anledning av detta framhålla vikten av att förslagen utvärderas brett.

Om utvärdering

Kommittén föreslår att det ska utvärderas hur lagstiftningen har fungerat när den har varit i kraft ett tag, och att det i samband med en sådan utvärdering ska övervägas om det finns skäl att utvidga dess tillämpningsområde. MPF anser att en sådan utvärdering ska ta sin utgångspunkt i att även kunna överväga en begränsning av lagstiftningens krav om det t.ex. framkommit orimlig administrativ börda för någon part, begränsningar i åsikts- och yttrandefriheten, annan olägenhet eller annat som kan strida mot grundläggande fri- och rättigheter. I den utvärderingen bör också ses över om mål och syfte uppnåtts såsom stärkt öppenhet i politiska beslutsprocesser, ökad tillit till de politiska systemen och förebyggande av korruption. Kommittén bedömer att förslagen kommer att innebära att dessa mål uppnås och att den personuppgiftsbehandling som förslagen innebär inte är särskilt ingripande i den personliga integriteten och står i rimlig proportion till vad som uppnås. Även detta bör vara föremål för den kommande utvärderingen.

Detta remissvar har beslutats av generaldirektören Magnus Hjort efter föredragning av verksamhetsutvecklare Patrik Olofsson. I den slutliga handläggningen har även chefsjuristen Daniel Karfs deltagit.

Magnus Hjort
Generaldirektör

Patrik Olofsson
Senior verksamhetsutvecklare